

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Plzeň 2016

Eva Vystydová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

MÁ MYSL JE JAKO STĚHOVAVÍ PTÁCI

Individuální filozofická prostorová reakce na vztah zvířat, lidí, světa a kosmu. Téma by mělo vybízet k experimentální formě a zkoušce materiálu.

Eva Vystydová

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarných umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Sochařství

Specializace Socha a prostor

Bakalářská práce

MÁ MYSL JE JAKO STĚHOVAVÍ PTÁCI

Eva Vystydová

Vedoucí práce: Prof. Ak. soch. Jiří Beránek

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny.

Plzeň, duben 2016

.....

pospis autora

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	3
3. CÍL PRÁCE.....	4
4. PROCES PŘÍPRAVY.....	5
5. PROCES TVORBY.....	6
6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	8
7. POPIS DÍLA.....	9
8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	12
9. SILNÉ STRÁNKY.....	13
10. SLABÉ STRÁNKY.....	14
11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	15
12. RESUMÉ	16
13. SEZNAM PŘÍLOH	17

1. Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Ještě před střední školou mi nebylo úplně jasné, kudy má cesta povede, jakási příprava v podobě ZUŠ zde byla a mě nejvíce bavilo tvořit hmotné věci a tak jsem si říkala, že volba kamenosochařství by nemusela být špatná. Nebyla, asi každý máme jakousi antistresovou činnost, něco co když děláme, je nám lépe, pro mě to bylo sekání do kamene. Mé dílo před nástupem na vysokou školu se tedy ubíralo hlavně kamenosochařským směrem, učila jsem se kámen poznávat, opracovávat a vytvářet z něj objekty, ať už kopie na kterých jsme zkoušeli v praxi to, co jsme se naučili při technologii, tak vlastní tvorbu, při které si ještě více proces užíváte, protože je to vaše. Dále jsem se seznamovala se sochařskou hlínou, s její formovatelností a znovupoužitelností. Na rozdíl od kamene, který můžeme odebrat jen jednou je hlína plastický, snadno tvarovatelný materiál, který přidáváme i ubíráme. Ideální pro skici, které dále odléváme například do sádry, ze které reprodukuje sochu do kamene za pomoci různých sochařských technik starých i několik tisíciletí. S vlastnostmi sádry jsem se také postupně seznamovala. S nástupem na vysokou školu jsem se ocitla v úplně jiném světě, volnost ateliéru pod vedením profesora Beránka která mě ze začátku děsila mě nakonec donutila uvědomit si, že nejsou žádné hranice a že si tedy mohu dělat co chci a z čeho chci a tak jsem zkoušela a zkoušela a v prvním ročníku na vysoké škole jsem na téma Já, létám experimentovala s plastovými láhvemi, stříhala z nich tvar konečného objektu a ty pak zatavila do sebe v jeden celek. Ve druhém semestru jsem zápasila s kovem a svařováním, které mě ale uchvátilo, bavilo a baví a na téma Čekárna jsem vytvořila neúplnou stylizovanou figuru čekající na své

ucelení. V druhém ročníku jsem šla spíše konceptuální cestou, když jsem na téma Modla současnosti zavěsila kus masa do prostoru na háky a touto instalací se také připojila k výstavě Dvě polohy křehkosti, při které jsem použila celou prasečí kůži a zavěsila ji do prostoru galerie. Ve čtvrtém semestru jsem se seznámila s epoxidovou pryskyřicí. A tak zkouším dál a tato zatím největší zkouška bude také můj největší pokus vzhledem k tomu, v jaké formě bude práce odevzdána a v kolika různých materiálech bude provedena. Už od malička to byla a je cesta zkoumání, objevování, experimentování a poznávání, ať už v krásách přírody, materiálech, technikách, světa, lidí nebo sama sebe. Cesta pokračuje a já se mám stále co učit.

2. Téma a důvod jeho volby

Když jsem si vybírala téma bakalářské práce, bylo pro mě téma Má mysl je jako stěhovaví ptáci jasnou volbou, kvůli tajemnu, které na mě z tohoto tématu působí, vysílá, září, sálá, přesně nevím, ale nutí mě přemýšlet o sobě samé, o životě, o světě, vesmíru, lidech, o jejich vztazích, jejich vztahu ke světu, stejně jako o mém vztahu k tomu všemu, prostě o filozofii všeho co jest. A kam se dostaneme kladením si těchto otázek o životě a dumáním nad něčím na co stejně nelze přesně odpovědět? V podstatě nikam. Příště to zkusíme znovu a dopadneme stejně. Téma jsem si vybrala i pro jeho volnost v materiálu i zpracování, která jak jsem si myslela, bude výhodou, ale čím více možností máte, tím obtížnější je si jednu z nich vybrat. Už od začátku jsem ale měla v hlavě představu, že vytvořím jakési puzzle, které bych složené viděla jen ve své představě. A proto se mi hodilo i mne zaujalo to, že téma má vybízet k experimentální formě a tak jsem ho také pojala, výsledný výstup je ve formě, která s ateliérem který studuji, nemá příliš společného, ale pomůže mi mé filozofické puzzle poskládat, abych mohla poukázat na to, jak cítím dnešní dobu a zastavit diváka a nechat ho zamyslet se nad tím vším.

3. Cíl práce

Cílem práce je vytvořit videoprojekci, jakýsi opakující se GIF. Opakování má v mé práci důležité místo, protože opakování je jakýsi koloběh, jakási stále stejná dráha, která nemůže jít jinak než stále stejným směrem. Chci poukázat na tento koloběh světa, věci, které se stále opakují, jako stále se opakující činnosti stěhovavých ptáků, jako samotný život, který začne v plenkách a skončí v hrobě, jako každý den, který začne ráno a skončí večer, jako každý člověk, který musí dělat stále stejné činnosti, aby vůbec žil, jako peníze, které k životu potřebujeme, a neustále se točí. A rychleji a rychleji a my zapomínáme na ty podstatné věci a ženeme se bezhlavě za tím co je zrovna v módě, což je podle všeho i stále větší nezájem o druhé, arogance, lež a závist. Způsobili jsme si to nevědomky sami, vývojem, který nezastavíme, novými technologiemi, internetem. Ženeme se za tím vším a devastujeme zemi, ze které jsme vzešli a neuvědomujeme si, že jsme jí dlužní a že vše za čím se tak ženeme, pomine a nezůstane z toho nic. Ale příroda je mocná čarodějka, dostane se z toho, my nikoli! A proto bych chtěla, aby se divák zamyslel nad tím, jaký on má vlastně vztah k přírodě, světu, druhým i sám k sobě. Aby se nesmyslně nehnal ve stádu za nemožným, ale pokusil se popřemýšlet, proč tady vlastně jsme a jestli to jaký je a co dělá je správné. Život není na zkoušku, spěch je ztráta času a tak nedělejme stále stejné chyby, buďme otevření, vstřícní, nemysleme jen na sebe a buďme vděční za každý den, co přijde, protože může být poslední, žijme přítomností.

4. Proces přípravy

Při výběru tématu bakalářské práce bylo téma Má mysl je jako stěhovaví ptáci jasnou volbou už jen proto, že zbylým tématům byl vždy určen směr, buď forma, nebo způsob prezentace. Když jsem si řekla má mysl je jako stěhovaví ptáci viděla jsem v ní něco abstraktního, něco rozkouskovaného, schizofrenního, co ale patří k sobě ať je to jakkoliv od sebe vzdálené jako vzpomínky spojené místy s dálkami času. S touto představou jsem si ale nevěděla moc rady a tak přišlo pár dalších návrhů, například má mysl jako stylizovaná rozřezaná hlava, hlava, která měla v mysli videoprojekci stěhovavých ptáků, koule levitující ve velké průhledné rouře jako ta neposedná, nestálá mysl. Dalším návrhem bylo vytvořit jakousi hranolku z plexiskla s mechanismem houpačky, ve které by byla kapalina, hranolka i kapalina v ní by představovaly mysl a její roztěkanost a přelétavost jako hejna ptáků a jejich opakovaný rituál. Stále mě to ale táhlo k mé nejasné představě skládky. Musela jsem tomu neurčitému, abstraktnímu oparu v mé mysli dát podobu něčeho konkrétního a tak jsem si kreslila, pořád nevěděla jak vlastně propojit mou mysl s filozofií světa a došla jsem postupně skicami k ležaté osmičce, po konzultaci s profesorem Beránkem jsme usoudili, že ležatá osmička je jen znakem a já si vzpomněla na minimalismus a tvoření děl za pomoci jednoduchých geometrických forem a základních atributů a v mé mysli kde před tím poletovaly abstraktní kusy byly namísto nich čtvrtkruhy, které se nakonec spojili v jeden kruh, a najednou mi vše sedělo. Kruh jako koloběh života, má zmatená, přelétavá mysl, každoroční zvyk stěhovavých ptáků, ale i bezpečí, úplnost, božskost nebo mandala!

5. Proces tvorby

Před samotným procesem tvorby, výrobou díla, jsem si musela rozmyslet z jakého, popřípadě jakých materiálů chci bakalářskou práci vlastně vytvářet. Kdyby téma bylo jen Má mysl je jako stěhovaví ptáci, nejspíše bych tuto jakousi mandalu vyrobila z jednoho materiálu. Jelikož jde ale také o volnou filozofickou reakci na vztah zvířat, života, lidí a kosmu, rozhodla jsem se pro kombinaci několika materiálů. Zprvu jsem chtěla jeden segment udělat kovový a na, pro mě, posvátném místě postavený, druhý betonový, třetí kombinací dřeva, pryskyřice a kamene a poslední měl představovat vzduch a měl být z plexiskla. Celé to mělo působit jako jakýsi souboj mezi tím, co vytvořil člověk a tím co vytvořila příroda. Každý segment měl být na jiném místě, respektive v jiném městě. Ale protože má mysl stále pracovala a přelétaví ptáci se v ní křížovali a tvořili hejna, která se zase rozlétla do všech stran jako téměř zachycená myšlenka, která se z ničeho nic rozplyne jako pára nad hrncem, tento prvotní návrh jsem tedy ještě několikrát změnila a nakonec jsem se rozhodla využít převážně přírodních živelů a to hlavně proto, že nebyť jich, nebyl by život, vše spojují a ještě lépe mi pomáhají přiblížit mou myšlenku a ukázat na několikrát zmíněné opakování, marnost a pomíjivost. Práce je tedy převážně land-artová čili v přírodě a tvořená přírodou. Také jsem se z několika měst přesunula myslí i tvorbou jen na jedno místo a to mě nejbližší, do Chebu.

Život začal ve vodě a tak i voda hraje v mé práci svou roli. Vytvořila jsem si kovovou formu z plechu tlustého 1,3 mm ve tvaru 4 metrového čtvrtkruhu, naplnila ji vodou a vytvořila v ní uměle vlny, jako pohyb přelétavé mysli. Další segment je tvořen z větví, které

jsou následně zapáleny, až se časem rozpadnou na popel. Třetí segment je z čedičových kamenů, které jsou vyskládány do stejného čtvrtkruhu jako části ostatní. Čedič je také zapálen. Poslední segment je ale sestaven z materiálu, který je zpracováván člověkem a to z železobetonu, který se postupně rozpadá. Tento dlouhodobější rozklad je zobrazen také pomocí plastové láhve, jako fragment skládky, plast je jako železobeton zpracováván člověkem.

Vše jsem postupně zaznamenala na kameru a v programu Adobe premiere vytvořila ze čtyř videí jeden opakující se záznam, takzvaný GIF, který bude promítán projektorem na plátno.

6. Technologická specifiká

Jediná technologie, kterou je zapotřebí objasnit je výroba kovové formy. Ze tří plechových 1,3mm tlustých obdélníkových plátů o rozměru 1x2m jsem flexou s řezacím kotoučem vyřízla tři díly čtvrtkruhu a několik pruhů o šířce 15cm na boky formy. Poté jsem formu na kozách složila a svařila svářečkou, následně spáry obrousila flexou s brusným kotoučem.

7. Popis díla

Má mysl se zatím stále nachází v Chebu a jeho okolí, v místě kde jsem prožila celý svůj život, posledních pár let už méně, ale ještě pořád se tam chci a budu vracet, buď v myšlenkách, snech nebo fyzicky. Je to místo, kde jsem já i má mysl rostla, vyvíjela se a formovala. Místo, které pro mě představuje bezpečí, pohodu, lásku, ale i smutek, vztek, zklamání, to vše k tomu patří a kdykoliv se do něj vracím a jsem doma, cítím se zase jako malá holka. Proto jsem se rozhodla přesunout se, z původního plánu vytvořit každý segment v jiném městě, právě sem.

GIF je rozdělen pomyslným křížem na čtyři díly. Kruh na něm je ve čtvercovém formátu. Spojení kruhu a čtverce je základním prvkem architektury, například velmi známý je římský Pantheon, který je na tomto principu postaven. Symbolický vztah mezi čtvercem a kruhem je vztahem lidským a božským. Je metaforou vyjadřující rovnováhy mezi zemí a nebem, mezi dokonalým a nedokonalým, mezi hmotným a duchovním světem.

"Kruh patří mezi nejuniverzálnější posvátné symboly a jeho důležitost uznávají mnohé duchovní kultury. Kruh reprezentuje zcela vše - nepřetržitý koloběh života, smrti a znovuzrození, stejně tak jako menší změny, například probuzení a snění, přijímání potravy a vylučování, nádech a výdech. Představuje celou věčnost a celý vesmír. Staří Řekové považovali kruh za dokonalý symbol, z něhož vychází všechny ostatní věci. Planety, stejně jako mnoho mikroskopických struktur v lidském těle, mají tvar kruhu!,"¹

¹ <http://moje-kniha-stinu.blog.cz/1003/kruh>

“Kruh je jedním z nejčastějších symbolických znamení. Symbol kruhu úzce souvisí s kolem, prstenem či opaskem, jeho nekonečná linie je symbolem času a nekonečnosti, často je znázorňován v podobě hada zakousnutého do svého ocasu, v magických praktikách je využíván jako ochrana proti zlým duchům.”²

Na jednom ze čtyř obrazů je kamenný segment, čedičový. Čedič jsem použila z toho důvodu, že je to hornina vyvřelá a vzniklá z magmatu. Láva, hmota, která na počátku všeho pokrývala celý náš svět. Proto také čedičové kameny hoří a odstartují můj malý koloběh života. Oheň jako symbol životní energie, síly, odvahy, dynamiky, moci a někdy i očištění, přináší teplo a povzbuzení, ale

pokud je ho nadbytek, může naopak škodit. Jak se říká, oheň je dobrý sluha, ale zlý pán!

Další obraz je tvořen vodním segmentem. Blahodárná voda jako symbol klidu, odpočinku, jemnosti ale zároveň i neuvěřitelné síly, jako symbol čistoty, obnovy, nezbytná pro vše živé na zemi, obsažena v každé živé buňce, jako matka života s netušenými hlubinami moudrosti a jako zrcadlo světa, popřípadě duše každého kdo do ní hledí.

Na třetí části GIFU můžeme vidět segment poskládaný ze dřeva, z větví stromu, které mají symbolizovat zem, díky které strom vzrostl. Dřevo také vzplane a postupem času se z něj stane popel. Chtěla jsem tím poukázat na pomíjivost a marnost, na to, že tak skončíme všichni, bez výjimky, je to pouze upozornění pro nás všechny, že patříme do koloběhu této planety a z jejích zákonů se nedá vymanit. Jak se říká, prach jsi a v prach se obrátíš.

² http://www.ped.muni.cz/kvv/archiv/inovac_du/symboly_myty/titstr/html/symboly_myty.htm

Na posledním záznamu, v posledním okénku videa je zachycen rozpad již porušené železobetonové konstrukce. Železobeton je v mé práci jediným prvkem, který není přímo přírodního charakteru a je zpracováván člověkem. Jediným vlastně ne, jakousi třešničkou na dortu, lze-li tomu tak v tomto případě říkat, je jedna plastová lahev v železobetonovém rozkládajícím se čtvrtkruhu, PET láhev cestuje, plyne časem a trvá století, než se rozloží. Představuje možná recyklaci, ale spíše vztah lidí k přírodě a to samozřejmě ne ten kladný. Železobeton jsem použila z toho důvodu, abych poukázala na to, že ač je to materiál velice pevný, proti času a silám přírody nemá žádnou šanci a že se rozpadne stejně jako lidské tělo.

Video začíná tmou, vše v ní bylo na počátku zahaleno, než přišel velký třesk, který je znázorněn zapálením celého kruhu. Poté se postupně vynořují další a další segmenty a kruh se spojuje živly, které jsou nějakým způsobem spoutány a mají mezi sebou různý vztah, každý je jiný, stejně jako lidé a jejich vztahy. Vše je roztěkané, neostré, jako nestálost myšlenek a chaos v hlavě každého z nás když se pokoušíme přijít na smysl života, odhalit filozofii světa nebo si odpovědět na otázky na které většinou neznáme odpověď.

8. Přínos práce pro daný obor

Práce přinesla mnoho zajímavých postřehů, nesnází, zamyšlení se, propadání panice hlavně mě, což je pro mě dobrou zkušeností. Pustila jsem se totiž do ztvárnění pro mě naprosto neznámého a nevyzkoušeného a to do videozáznamu. Bylo to pro mě velkou zkouškou a experimentem. Nejde ale jen o bezmyšlenkovité zachycení reality, života, běžných nebo nalezených věcí, čtvrtkruhy jsem musela postupně jeden po druhém vyrobit a vytvořit.

Díky tomu, že studuji Fakultu designu a umění a že jsou všechny obory a odvětví v kontaktu a tvoří v podstatě „v jedné místnosti“, předávají si své zkušenosti a navzájem si pomáhají, podporují se a spolupracují, zrodila se mi v hlavě myšlenka propojit obory a prezentovat práci jako videoprojekci, která mi nejlépe pomohla zachytit onen koloběh, pomíjivost a zrychlenou a chaotickou dobu dnešního světa.

Proto si myslím, že jakýmsi alespoň malým přínosem je propojení sochy a videoartu. A že toto propojení oborů a spolupráce lidí každého s jiným zaměřením a zkušenostmi není vůbec na škodu.

9. Silné stránky

Za silnou stránku mé bakalářské práce považuji to, že je snadno přenosná, na flash disku a tím pádem i snadno a kdekoliv prezentovatelná, mohu svou myšlenku tak rozeslat do celého světa, stejně tak jako udělat nekonečně mnoho kopií a dále s videem pracovat, umisťovat ho v různých fotorámečcích na místa kde se denně pohybují davy lidí a sledovat jak se k tomu staví, zda se pokusí se zamyslet, nebo fotorámeček odcizí, bohužel si ale myslím, že pravděpodobnější bude ta druhá varianta. Další výhodou je možnost zvětšování a zmenšování formátu videa a díky tomu se mi třeba i podaří promítat GIF na velké formáty a oslovit tak více lidí najednou. Dalším pozitivem je pro mě poznávání nových způsobů zpracování, nových technologií, nových programů. Také téměř nulové náklady. Mě samotnou tvoření praktické i psaní teoretické části donutilo zamyslet se převážně nad sebou, protože jak jsem již několikrát napsala o všem ostatním nelze vážně ani dlouho uvažovat a dumat nad tím, protože to nezměníme, sebe změnit můžeme. Protože když změníme sebe, změníme svět. Tak snad to k něčemu bylo. Nedostatečné časové rozvržení na zpracování videozáznamu z důvodu nulových zkušeností, pro mě bylo také plusem zejména pro tvorbu záznamů dalších a nejen těch.

10. Slabé stránky

Za slabé stránky práce, nebo možná mé považuji hlavně to, že jsem si nebyla jistá svým návrhem a nešla ho konzultovat hned a otálela s tím, i když jsem myšlenku ve finále realizovala. Takže slabou stránkou je hlavně nedostatek odvahy, sebevědomí a předčasné zavržení návrhu, vždy se dá myšlenka dále rozvíjet a zdokonalovat, obzvlášť po konzultaci s člověkem moudrým a zkušeným, vlastně i nezkušeným, protože ten na to má zase úplně jiný úhel pohledu a to vám může jakožto zaujatému a zmatenému pomoci a postrčit vás směrem dopředu. Další slabou stránkou byly nedostatečné zkušenosti s tvorbou videozáznamu, a proto kruh není dokonalý, otálením, kterým jsem ztratila dost času, má myšlenka ale zachycena je a celý proces od prvního návrhu, dumání o světě, propadáním panice i výsledek přesně vystihují samotné téma bakalářské práce a stavy mé mysli.

11. Seznam použitých zdrojů

Internetové zdroje:

<http://moje-kniha-stinu.blog.cz/1003/kruh>

http://www.ped.muni.cz/kvv/archiv/inovac_du/symboly_myty/titstr/html/symboly_myty.htm

12. Resumé

My mind is like migratory birds, i.e. the topic of my thesis and that is because I found most interesting the freedom, which I thought would help, but it turned out that the freer the topic, the harder is to catches to something because it is widely, and by many ways interpretable. Also, as if the subject was written just for me, in my head there are flocks of these birds probably as in the minds of others, so this topic, this metaphor would fit rather on today's chaotic time, a recurring cycle of life, the world, its mysteries and philosophy, not only on my distracted mind. This cycle will never be diverse, it's just about how does each of us stand up and emerge at least from the daily stereotype. Since the life is cycle, I decided to show the thesis as a circle. The circle as a symbol of repetition and as a symbol highest, unearthly. The circle is all around us and I think that it best describes the relationship of everything what is. I did not make circle as a whole, but as quarter circles, some kinds of segments of my mind which are ultimately connected in the projection, in which I present the work. My mind lived and was situated most of the time in Cheb, in the city I live all my life. Mind has grown, developed, and shaped here, so that is why the segments are right here, in places that I know, I like, and even only in the memories calms me down. I have connected my mind with the philosophy of the world through natural elements.

13. Seznam příloh

Příloha č.1

Vyřezávání základního tvaru

Příloha č.2

Základní tvar segmentu

Příloha č.3

Svařování kovového segmentu

Příloha č.4

Úprava kovového segmentu

Příloha č.5

Kovový segment v prostoru

Příloha č.6

Vodní segment

Příloha č.7

Čedičový segment

Příloha č.8

Čedičový hořící segment- detail

Příloha č.9

Segment z větví

Příloha č.10

Segment z větví-detail

Příloha č.11

Segment z popele

Příloha č.12

Železobetonový prvek

Příloha č.13

Zkouška z železobetonového prvku

Příloha č.14

První zkouška spojení čtyř obrazů v jeden

Příloha č.15

Druhá zkouška spojení obrazů v jeden

Příloha č. 16

Finální podoba všech prvků ve videozáznamu

Příloha č.1

Vyřezávání základního tvaru

Příloha č.2

Základní tvar segmentu

Příloha č.3

Svařování kovového segmentu

Příloha č.4

Úprava kovového segmentu

Příloha č.5

Kovový segment v prostoru

Příloha č.6

Vodní segment

Příloha č.7

Čedičový segment

Příloha č.8

Čedičový hořící segment- detail

Příloha č.9

Segment z větví

Příloha č.10

Segment z větví-detail

Příloha č.11

Segment z popele

Příloha č.12

Železobetonový prvek

Příloha č.13

Zkouška z železobetonového prvku

Příloha č.14

První zkouška spojení čtyř obrazů v jeden

Příloha č.15

Druhá zkouška spojení obrazů v jeden

Příloha č. 16

Finální podoba všech prvků ve videozáznamu